

ČITATEL
številke po
Vaša naročn
splošnega po
je list Vaše s
imeti naročnin
vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 252. — Štev. 252.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 24, 1942

ČETRTEK, 24. DECEMBRA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

KA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(izvzemlj. sobot., nedelj. in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

NEMCI NE MOREJO VSTAVITI RUSOV...

RUSKO VRHOVNO POVELJSTVO NAZNANJA, DA RDEČA ARMADA NEPRESTANO
PRODIRA PO STEPAN OB SRDEDNEM TOKU DONA IN JE V OSMIH DNEH, ODKAR SE
JE PRICELA VELIKA OFENZIVA, NAPREDOVALA 72 DO 103 MILJE IN SO IMELI NEMCI
SAMO NA ENEM KRAJU 80,000 UBITIH IN V JETIH.

Posebno poročilo pravi, da so bili Nemci včeraj vrženi nazaj 12 do 18 milj in da je bilo v tork ubitih 8000 Nemcev. Zadnje čase izdaja rusko poveljstvo vsebuje mnogo posebnih poročil, ki naznanjajo nepričakovane uspehe in pravijo, da je rdeča armada zavzela več ducatov mest, trgov in vasi.

"Ofenziva naše armade ob srednjem toku Dona se nadaljuje," pravi poročilo.

Važno železniško križišče Milerovo so Rusi že skoro popolnoma obkolili. En ruski oddelek je prodrl do Barankovke v Ukrajini in 31 milj severozapadno od Milerova. Nek drug oddelek pa je došel o Volosine, 25 milj zapadno od Milerova. Med večjimi kraji, ki so jih Rusi osvobodili, sta Olhovoj Rog, 18 milj severovzhodno od Milerova in Bolšinsk, 37 milj proti jugovzhodu.

Ta mogočna ofenziva proti Rostovu je zavzela okoli 450 milj železnice v južni Rusiji.

Redno polnočno poročilo naznanja, da je rdeča armada v tovarniškem delu Stalingrada zdrobila močan odpor ter je covražnika pregnala iz 24 utrjenih postojank in iz mnogih hiš. Rusi so v tem kraju uničili več kot eno stotnjo nemških vojakov.

Na nekem kraju jugozapadno od Stalingrada so Rusi zavzeli pet nemških zapovedi. Nemci pošiljajo v boj nove skupine tankov in infanterije, toda brez vsakega uspeha.

Čete generala N. F. Vitutina se nahajajo v notranjosti Ukrajine in kakih 150 milj od Harkova, glavna armada pa z vso silo prodira proti Rostovu, ki se nahaja 130 milj proti jugu ob izlivu Dona v Azovsko morje.

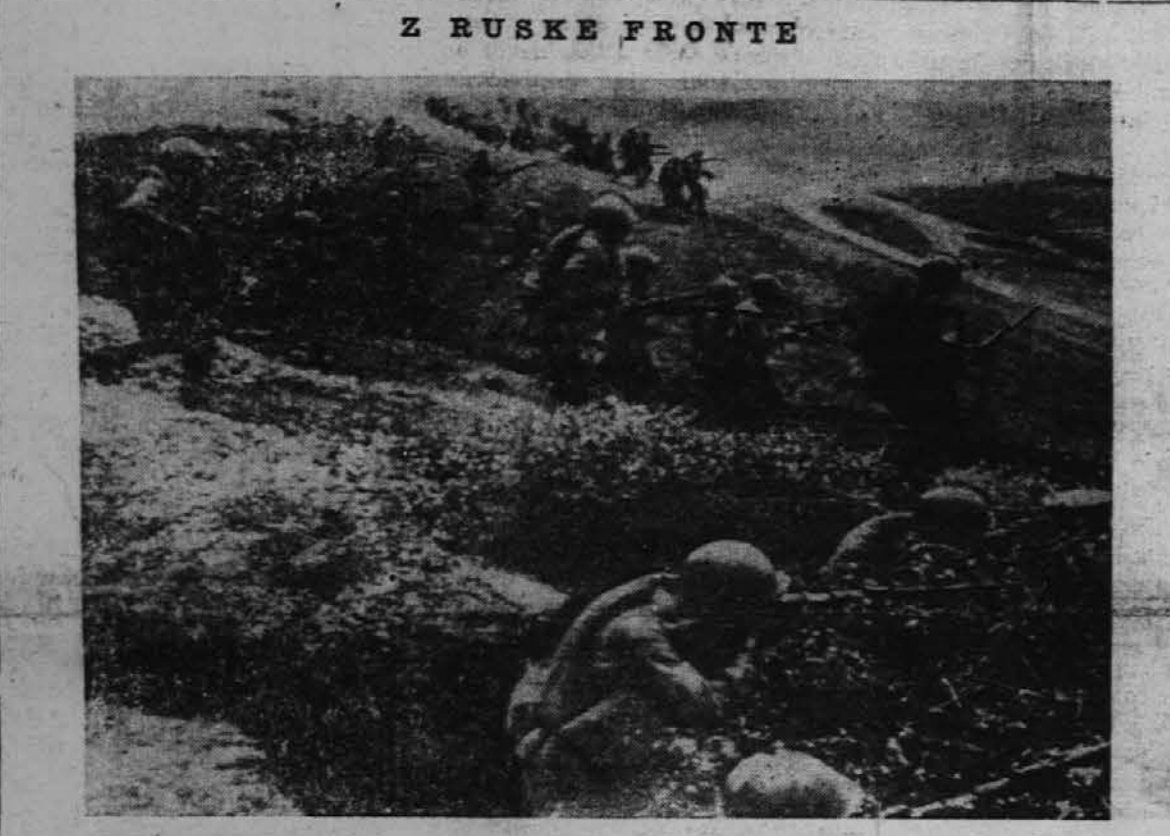
Najvažnejše pridobitve velikanse ruske ofenzive pa so letališča, železnice in ceste. Moskva-Rostov železnica je prebita na več krajih. V mnogih mestih, ki jih je osvobodila rdeča armada, so letališča, od koder so nemški aeroplani napadali prodirajočo rdečo armado in so pošiljali ojačenja armadi pred Stalingradom.

Nemci pošiljajo v boj močne rezerve, ki pa ne morejo vstaviti Rusov v njihovem mogočem prodiranju.

Japonska po poti navzdol

Kot bo za krščanski svet 1. januar pričetek novega leta, tako bo tudi za Japonsko, samo z razliko, da bo prihodnje leto 1943 po Kristusu, za Japonsko pa bo leto 2603 od ustanovitve japonskega cesarstva.

Vsako japonsko leto je v znamenju sončnega stališča z oziranjem na različne zvezde. Lansk leto, ko so Japonci zahrbno napadli Pearl Harbor, je bilo

Ruski vojaki prodirajo v predelu okoli Moždoka na severnem Kavkazu.

Japonci v obupnem položaju

General Douglas MacArthur naznanja iz svojega glavne-ga stana v Avstraliji, da so bile japonske utrdbe v okolici Bune na Novi Guineji na več krajih razbite.

"Naši vojaki so pokopali več sto Japoncev," pravi opoldan-sko poročilo. "Sovražni položaj se mora smatrati za obupnega."

Boji se bijejo med Buno in rtom Endatadere; oba kraja sta v zavezniških rokah.

Zavezniški bombniki so napadli letališče Cape Gloucester na New Britain in v Jacquinot zalivu. En japonski zasledovalni aeroplan je bil uničen, štirje pa so bili poškodovani. Na istem kraju so tudi aeroplani obstreljevali nek japonski tovorni parnik, ki je stal v pristanišču.

Včeraj je bilo tudi naznanjeno, da so bili ranjeni trije ameriški generali v bojih pri Buni. To so: Hanford McNider, Albert W. Waldron in Clovis E. Byers.

Zavezniško poročilo iz Avstralije pravi, da bodo Amerikanci in Avstralcji pri Buni v kratkem izvojevali polno zmago.

Kavo je ukradel

Daniel Bratini, star 48 let, je zmaknil iz truka, ki je stal ob pločniku, en zavoj kave in zato se je moral zagovarjati pred sodiščem, ki ga je obsodilo na šest mesecev zapora v prisilni delavnici.

japonsko leto, kot nalašč, v znamenju kače, letos je v znamenju konja, prihodnje leto pa bo v znamenju kozla.

Z RUSKE FRONTE

BERNARD BARUCHOVO BOŽIČNO DARILO

Bernard M. Baruch, bankir, filantrop in svetovalec predsednika Roosevelta je kot božično darilo poklonil \$1,000,000 v vojnih bondih 15 pomožnim in dobrodelnim organizacijam.

Baruch je včeraj na svojem domu na Madison Avenue v New Yorku sprejel časnike in jim je rekel, da svojega darila ni nameraval objaviti, pa je na nasvet svojih prijateljev vendarle storil, ker so mu rekli, da bo novica o njegovem velikodušnem daru prišla vseeno na dan.

Njegov veliki božični dar je razdeljen naslednje:

Army Relief \$200,000, Navy Relief \$200,000, United Seaman's Service \$100,000, Russian War Relief Society \$100,000, American Friends Service Committee v Philadel-phiji \$20,000, Joint Distribution Committee \$20,000, Greek War Relief Association \$10,000 in American Friends of Czechoslovakia \$10,000.

Slične vsote je Baruch podaril še raznim drugim pomožnim in dobrodelnim organizacijam, \$10,000 pa je dodelil za kako bodočo razdelitev.

Jugoslavije se pri tem ni spomnil.

STRAH PRED VPA-DOM V EVROPO

Bruselski list "Le Nouveau Journal" poroča, da je bilo v zapadno Evropo tekom poletja poslanih sto nemških in italijanskih rezervnih divizij, ker je Hitler pričakoval vpad angleško-ameriške armade.

To poročilo je bilo objavljeno v namenu, da so potolaženi, belgijski nacijski privrženci, ker Hitler v Rusiji ni dosegel svojega cilja.

To poročilo pa je bilo tudi najbrže obavljeno še v drug namen, namreč, da bo ponatisnjeno v Nemčiji, kjer bodo imeli prebivalci najžalostnejši Božič, odkar se spominjajo. Iz tega poročila je tudi jasno, da se je Hitler zbal skupnega angleško-ruskega naznanila glede druge fronte, ko je bil Molotov v Londonu.

Pozneje je Churchill sam priznal, da je bilo to naznanilo samo bluff, da bi Nemci mislili, da se zavezniki v resnici pripravljajo na velik vpad in ta bluff je dosegel svoj namen.

Vpad ameriške in angleške armade v severno Afriko je tudi navdal osiše z velikim strahom in poročilo iz Budimpešte pravi, da je madžarska armada pripravljena bojevati se proti zavezniškemu vpadu na zapadni fronti. Tekom poletja je bil v Franciji kot šef generalnega štaba generala Rundstedta general Zeitzler, da je organiziral obrambo.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

Zgodba kapitana Rickenbackerja

Washington. — Kapitan Eddie Rickenbacker je povedal svojo zgodbo o tem, kako je z drugimi možmi svoje posadke preživel 23 dni na odprtem morju v majhnem gumijastem splavu, na katerem so si rešili življenje, ko se je ponesrečilo letalo v katerem so se vozili na izgledniško misijo.

Letalec Rickenbacker je povedal kako je on s svojimi možmi molil na rešilnem splavu za hrano, ko so bili že tako onemogli, da so se komaj držali pri zavesti. Čudežna prigoda, da je sedel na njegovo ramo galeb kmalu potem, ko so vsi tako vroče molili, da bi mogli dobiti vsaj grizljaj hrane, jim je dala novega upanja, da bodo končno vendarle rešeni.

Ko je kapitan pripovedal kaj vse so on in njegova posadka šestih mož prestali v morju, je strmel predse, kot bi se ne zavedal kje da je, ker njegove misli so bile tisoče milj stran na prostranem oceanu, kjer je gledal skoz 23 dni smrti v oči vsak trenutek in občutil obenem vso težo trpljenja svojih tovarišev.

Zgodba, ki jo je na dolgo podal kapitan Rick, — tako ga kličejo na kratko — je skoro neverjetna, toda resnična prigoda iz katere je prišlo na suho sedem mož še živih, dočim je eden umrl na morju.

Možje so ves čas žvižgali surovo meso rib in galebov in žeja je prisilila enega od njih, da je pil morsk vodo, kar je povzročilo končno njegovo smrt. Ko so bili na morju že enajst dan, je postalo valovje tako razburkano, da je premetavalo splav kakor jajčjo lupinico. Kapitan Rick je držal v naročju mladega bolnega Kaczmarezkyja, ki je bil ves mrzel in ga niso mogli na noben način ogreti. Valovi, ki so oblivali skupino na rešilnem splavu so postajali čedalje bolj ledeno mrzli in popoldne enajstega dne na morju je mladenič, katerega življenje so vsi tovariši skušali ohraniti, izdihnil v kaptanovem naročju svojo dušo.

Kljub temu, da ni bilo v fantu nobenga znaka življenja več, je kapitan čakal do drugega jutra, preden je končno priznal sebi in tovarišem, da je mladenič mrtev. Poklical je dva tovariša, naj ugotovita, če je mladi dečko res mrtev in ko sta oba doznala, da ni več življenja v njem, so vsi žalostni spustili njegovo truplo v valove. To, je dejal kapitan, je bil strašno težko opravilo za vse.

Rešenci so bili vsi v slabem stanju, ko jih je našlo morsk letalo, toda sedaj so že vsi na poti okrevanja, kapitan sam, ki je imel zlomljeno nogo, še vedno težko hodi, toda bi kljub temu že rad bil zopet nazaj v svoji službi, ker se zaveda, kot je dejal, nujnosti položaja, ki zahteva, da stori vsak svojo dolžnost do Amerike in v pomoč našim fantom, ki posebej dol na Pacifiku toliko žrtvujejo za obrambo svoje domovine in junaško prenašajo vse napore.

Sladkorčki za ameriške fante v Islandiji

Reykjavik, 21. dec. — Ameriški fantje, ki so pač že iz malega navajeni na "candy", bodo dobili svoj delež istega tudi v daljni Islandiji in sicer jim ga bodejo spustili na tla s padati. Vojaske oblasti so izjavile da bodo fantje dobili več sto zavojčkov sladkorčkov na ta način. Seveda bo to poseben "treat" za Božič.

Angleži zasledujejo Nemce

Angleška osma armada, ki zasleduje Nemce, je dospela do Sirte, 170 milj zapadno od El Agheile in na rob odprte puščave, ki nudi le malo obrambnih krajev na razdaljo 50 milj.

Okoli Buerat el Hsuna so v toku le boji z nemškimi zadnjimi stražami in nobenega znaka ni, da bi se nameraval feldmaršal Rommel vstaviti, temveč se bo najbrže umaknil v Tunizijo.

Nemci že prevažajo velike tovore iz Tripolitaniije v Tunizijo in na bržje hoče Rommel težko vojaško opremo spraviti na varno, predno pade Angležem v roke.

Poročilo iz Kaire naznanja, da se angleška osma armada že nahaja blizu Buerat el Hsuna, okoli 50 milj zapadno od Sirte in da je glavna Rommelova armada že šla skozi Misuroto, od koder je še 120 milj do Tripolitaniije.

Osiški težki topovi obstrelju-

jejo zavezniške postojanke v Tuniziji in pogosto pride do bojev med prednjimi stražami, zlasti v okolici Medjez el Bab. Angleške bojne ladje in bombniki so včeraj potopili ali poškodovali 11 osiških ladij.

Francози pod generalom Henrijem Honore Giraudom so se spopadli s sovražnikom pri Pont-du-Fahsu in ga vrgli nazaj. Nekaj Nemcev so tudi vjeli in dobili bogat vojni plen.

Zavezniško poročilo naznanja, da so Angleži pripeljali na Malto mnogo vojaštva — vojne materijala "brez kake posebne ovire od strani sovražnika." Ena osiška podmornica je bila potopljena.

FRANC BOAS JE UMRL

New York, 22. dec. — Franc Boas, svetovno znani antropologist, je dne 21. decembra nenadno preminul v starosti 84 let.

Boas je bil nastavljen dolgo let na Columbia univerzi v New Yorku in več njegovih nekdanjih učencev se je odlikovalo v svetu na polju antropologije.

Boas je dokazal znanstveno in po mnogih neutrudljivih študijah in raziskovanjih, da ni nobena človeška rasa v resnici superijorna nad drugo. Kljub temu je dočkal, da so v Nemčiji sežgali njegove knjige in uvedli doktrino nemške oziroma arijske superijornosti. Zadnja leta so Boasu čisto očitali, da goji komunistične in radikalne tendence sploh, v resnici pa je bil mož le tako pravičen, da se je strinjal z vsako skupino ali posameznikom, kadar se je šlo za pravično in pošteno stvar.

Bistveno je bil Boas skoro vse svoje življenje znanstvenik ki je bil takorekoč zaprt v svojem slonokoščnem stolpu znanja in se ni brigal za javne probleme družbe. Po rodu je bil žid.

Boas je obdržaval nešteto predavanj in dasi je govoril nekoliko težko, je bilo zanimivo poslušati njegova izjavanja, ker je bil zelo bogat jezikovno in je bilo njegovo znanstveno besedišče izredno pestro in informativno ter obenem razumljivo tudi lajku.

Tekom zadnjega desetletja je Boas organiziral intelektualce in znanstvenike v borbi proti fašizmu, ki je ogrožal svetovno kulturo in znanost demokratičnih ljudstev. Dejstvo, da je prišel na površje Hitler in da so bile uvedene njegove ideje, je prece vplivalo na mišljenje starega učenjaka in znanstvenika, ki je pričel obžalovati, da se je bil tekom toliko let skrival pred svetom takorekoč, namesto, da bi bil delal tudi za izboljšanje družbe, ki bi bila potem sposobna, da uporabi njegova dognanja in znanost v svojo korist. Kar je v tem pogledu zamudil je

Jutri, Božični dan, ne izide "Glas Naroda". Prihodnja številka bo izšla v ponedeljek, dne 28. decembra, 1942. Uprava.

ZAKAJ SE TEPEJO NEMCI V RUSIJI?

Berne. — ONA poroča, da je prinesel krakovski list "Kra-kauer Zeitung" članek v katerem je med drugim rečeno, Nemčija cela ali pa ne bo ostalo Nemčija celo ali pa neostalo od nje nič. To je bilo pribito brez pomeniljanja, kakor se je izrazil pisec.

V članku se je odražala defenzivna nota nemške propagande, ko je članek obravnaval militariistično situacijo v Rusiji. "Nemški vojak je že drugo leto v Rusiji," je pisal članek, "ne samo, da drži deželo zasedeno, ampak zato, da se bori, da ne bo Nemčija zgubila vsega."

"V tej drugi zimi vojne se ne gre zgolj za zavzetje nekaj novih strelskih jarkov, pač pa se gre za naša življenja sama." Ko članek to pove, se brž opre na Hitlerjevo modrost napada na Rusijo rekoč, "to je dodaten dokaz, da je bil Hitler v pravem, ko je napravil preventivni napad na Rusijo."

Nemci hočejo prepričati svoje, kot druge ljudi, da bi bila Rusija napadla Nemčijo v ugodnem trenutku, ter da to dokazuje njena gigantična vojaška sila, katere dozdaj še niso mogli zdrobiti — Nemčija, s Hitlerjem na čelu, pravijo nacija, je ukanišla Stalina v njegovih načrtih in zljaj je njena dolžnost, da uniči mogočnega ruskega sovražnika, da bo imela Evropa mir pred njim.

skusal v svojih poznih letih popraviti, pa mu je sedaj smrt preprečila njegovo nadaljno delo v novi smeri. Še dan pred smrtjo je obdržal predavanja, oziroma je predsedoval skupini znanstvenikov, ki se je zbrala, da počasti ubeglela francoskega antropologa, Paula Riveta, ki je prišel na obisk v Ameriko iz Južne Amerike.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignac Rado, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—
za tuzet let \$15.—. Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno, nedelja in prazniki.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

KAJ JE Z JUGOSLAVIJO?

III.

New York World-Telegram je o položaju v Jugoslaviji v svoji številki 17. decembra izpod peresa znanega washingtonskega časnikarja, Wm. Philip Simms-a, ki velja za dobroga poznavalca razmer na Balkanu in v jugovzhodni Evropi, prinesel pod naslovom "Jugoslovanska zagonetka" naslednji članek:

Resnica zastrta v notranjosti Jugoslavije, je začela pronicati in razkrivati težko verjetne razmere v tej zemlji. In ta resnica polagoma zavzema podobe tragedije, ki nikakor ni priključena na Balkan, temveč bi se mogla razprostrti na vso Evropo.

V Jugoslaviji se nahajata dve vojski, ki vsaka zase bje guerilske boje proti zasedbenim četam osi. Obenem in istočasno, pa bijeta tudi med seboj krvave boje. A ena izmed njih, ona katero podpira Moskva, očita drugi, da je naklonjena osi in da ji ni zaupati.

Najbolj presenetljiv del te zgodbe pa je najbrže dejstvo, da je obtožba sodelovanja z osiščem naperjena proti generalu Draži Mihajloviću, katerega slave vlade zedinjenih narodov kot enega najbolj izvanrednih junakov in patriotov, ki so se pojavili v tej vojni. On je bil oni, ki se je takrat, ko so leta 1941. nacisti pregazili njegovo domovino, takoj zatekel v gore in začel proti tlačitelju svoj junaški boj na življenje in smrt.

V jugoslovanskem poslanstvu sem se razgovarjal s podpolkovnikom Živojem Badojićem, ki je častnik letalskih odredov. Njegova izredno nevarna naloga je bila z letali dobavljati oskrbo generalu Mihajloviću iz neke zavezniške baze v Egiptu v Jugoslavijo. On ga dobro pozna.

"Trditi, da bi bil general Mihajlović osiščem naklonjen," je izjavil z ogorčenjem, "je popolnoma napačna in krivična. Najbolje to sam vem. Kdor njega napada, žali ves jugoslovanski narod, kajti on je njegova živa podoba." "General Mihajlović," je nadaljeval podpolkovnik, "ima približno 100 tisoč mož in bi mogel dvigniti v trenutku adarce še 350,000 mož. Pravi trenotek bi prišel, ako bi bili zaveznički na tem, da vdre v južno Evropo. Povzročiti pa že zdaj odločilni spopad z zasedbenimi četami, ki imajo za enkrat še v vseh pogledih ogromno premoč moštva in materijala, bi bila z njegove strani žalostna taktika."

Drugi element, o katerem se je zdaj zvedelo, pa so partizani. Njihova vojska stoji ponajveč pod vodstvom komunističnih častnikov in deluje v zapadni Bosni in Sloveniji. Nekateri njihovih voditeljev so si nabrali izkušenj v brigadah, katere je Moskva podprla v španski vojski in uživajo tudi zdaj njeno podporo.

Pravijo, da so partizani šli tako daleč, da se ustanovili novo državo, ki ima tudi svoj urad za zunanje zadeve. Moskva ima tam svojega poslanca, oziroma pobočnika, po imenu Ivana Lebedeva, ki je bil prej ataše na sovjetskem poslanstvu v Beogradu.

Moštvo partizanskih edinic ni vseskozi komunistično. Najbrže niti večina ni komunistična. Dnevno se dogaja naslednje: akoravno general Mihajlović nikdar ni prenehal svojega boja proti osiščem, je bila njegova politika, posebno v zadnjem času, da ohrani svoje sile za oni neizbežno bližajoči se dan, ko bodo zaveznički vdrla na evropska tla in bo njegov napor zadobil zares velik pomen. Teda v tem razdobju so marsikateri lojalni Srbi v svoji nestrpnosti, željni takojšnjih spopadov s sovražnikom, prešli na stran bolj aktivnih partizanov.

SPREMEMBE V JUGOSLOVANSKI VLADI

London, 22. dec. — Verjetno je, da se bodo v jugoslovanski vladi v zamejstvu zavrnile spremembe in sicer bodo prišli v vlado trije Hrvatje, eden od katerih je dobro poznani politični vodja, ki je še pred vojno bil za jugoslovansko federacijo.

Sprememba bo zavržena zaradi boljše zložitosti, ki je potrebna v boju proti osišču, v Jugoslaviji sami, kot zunaj.

Karta dostavljena po tridesetih letih
Mrs. Agnes Stevenson iz Hamleta, Kanada, je prejela za ta Božič voščilno karto, katero ji je pred tridesetimi leti poslal prijatelj njenega sina, ki se je nahajal na zimskih počitnicah v kraju Walkerville. Ko ji je bila karta dostavljena, je morala plačati dva centa dodatne poštnine.

Vesel Božič in srečno Novo leto svojim rojakom in prijateljem želi —

LOUIS PIRNAT

Merrick and Bay Avenues
BABYLON, L. I., N. Y.
Telephone: 781

Moje misli po kongresu

Rev. K. ZAKRAJŠEK

IV.

Važno je tudi tole: Slovenci doma imajo pravico, da prosijo sedaj Ameriko pomoči. Zakaj? Zato, ker je mal slovenski narod v težkih časih Amerike, v pionirskih časih pošiljal sem med Indijance in bele po najbolj zapuščenih krajih svoje najboljše sinove, kulturne delavce, naše misionarje, da so pomagali zidati kristjansko kulturo Amerike. Kateri narod je več storil za to? Revna, skoraj stradalna Slovenija pa je skoraj 60 let vsako leto zbirala po vseh cerkvah darov, da je plačevala to veliko kulturno delo teh svojih sinov tu v Ameriki. Ali smo to že povedali naši mladini, povedali Ameriki? Kongres bi to moral povedati delegatom, da ti o tem povsod govorijo in nam pridobivajo prijatelje in pomagatelje po celi Ameriki.

Edini neprijeten in razburljiv trenotek na kongresu je bila demonstracija proti jugoslovanskemu ambasadorju K. Fotiču.

Odbor ga je povabil, da pride pozdraviti kongres. Prišel je drugi dan kongresa in ga tudi s kratkim brezpomembnim nagovorom pozdravil. Se med njegovim govorom se je slišalo opazke proti njemu, kakor "fašist — bova." Ko je pa govoril g. ambasadorja govoril Mr. Rado Trošt in ga imenoval, je izbruhnilo. Toda predsednik je hitro udaril s kladivom in bil je red, in zbornica je ploskala.

Kakor je bil cel dogodek malenkosten in ga vsi obsojamo, vendar pa ima svoj velik pomen, ki ga omenjam zato, da se tega ne bo več ponavljalo. Kdo je kriv teh demonstracij? Po mojem razumu ne ambasador Fotič.

To je bil Slovenski kongres. Ko bi bil to srbski kongres, pa bi bil ambasador Slovenec, stavljam glavo, da bi na i pikke ne naredil v slovenščini, temveč pozdravil Srbe v srbskem jeziku, ker bi se smatral tudi za ambasadorja srbskega dela Jugoslovancov. In vsi Slovenci bi mu ploskali. Ali ni mogel ambasador povedati svoj pozdrav v slovenščini, da bi bili navzoči začutili, da se čuti tudi slovenskega ambasadorja? Malenkost, ki bi mu bila takoj pridobila srca in prepričala vsak izbruh proti njemu. Časi, ko so si Slovenci mirno pustili se potekati v kot, so minili. To se bo jasno pokazalo po vojni.

Vsi vemo, da je sedanja jugoslovanska vlada v Londonu za Veliko Srbijo, saj v večini, torej proti Jugoslaviji, saj proti federativno urejeni. Zato se pusti glasilo ameriških Srbov pisati na pr. "Jugoslavizem je enak antiamerikanizmu," torej vsi, ki smo za Jugoslavijo, smo izdajalci Amerike, kar je nekaj strašnega. Ta list dela z vso silo proti Hrvatom. Brez Hrvatov pa kako naj homo Slovenci del Jugoslavije? Mostu čez Hrvatsko ne moremo narediti.

Potem vsi vemo, da je ministrski predsednik sedanje jugoslovanske vlade velik prijatelj Italije, največjega sovražnika Slovencev danes. Ko je bil letos v Ameriki, se je zakotno setal s grofom Sforzom. To vesa slovenska Amerika. In vendar g. Ninčič slovensko javnost ni smatral za vredno, da bi bil izdal saj kratko izjavo o tem sestanku, da bi pomiril razburjene duhove. In ambasador enako ni storil koraka, da bi bil saj on dal kako pojasnilo. Tu so Primorci, katere ta sestanek žge in peče naravnost. Saj je g. Ninčič bil tisti, ki je podpisal Rapalsko pogodbo, katero bi nikdar ne bil smel podpisati, ker je slovenski narod nikdar ni sprejel, pa če so jo stokrat sprejeli tudi slovenski ministri in poslanci. Po mojem, ko bi bil jaz na njegovem mestu, bi to priliko izrabil, da bi bil pomiril slovenski narod doma, dal izjavo ki bo povedala, kar narod želi zvedeti. Omenil sem, kaj zahtevajo naši hrabri borci po slovenskih gorah in gozdovih.

In vendar je bil nagovor ambasadorja na kongresu tak, kakoršnega bi prav tako lahko govoril sam Sforza, ali kak drug tujec. Narod je pa pričakoval, da bo tudi slov. ambasador povedal, kako dela nje gova vlada za združeno Slovenijo, za pravilno Jugoslavijo, koliko tudi on dela za vse to v Washingtonu.

In ker tega ni storil, je naravno Primorska kri zavrela. Naši Primorci gredo skozi strašno Kalvarijo že od Rapalske pogodbe. Kri pa ni voda. Oni in mi vsi Slovenci ljubimo svoj narod tako, kakor Srbi svoje. In mi ameriški Slovenci moramo že danes vedeti, kako je z narodom doma, kako z bodočo Jugoslavijo, da vemo usmeriti svoje korake z našim Slovenskim narodnim svetom. Za nas je to velika reč. Slo-

JERRY KOPRIVSEK in njegov orkester na ploščah
Terezinka Polka
Na pianinu — valček Str. M 576
In DUQUESNE UNIVERSITY
TAMBURICA — Str. M 571
Za to cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL Inc.
465 West 42nd Street, New York

venski delegati so se pa zbrali, da bi vse to izvedeli.

Zato rečem, da demonstracij je bil kriv samo mrzel in hladen nastop ambasadorja samega.

To naj bo pa nauk za vse vladne zastopnike za bodoče. Nič več kake "sladkorne vode", obljub in lepih fraz. Teh je danes dovolj. Danes hočemo dejanj in zagotovil za svoj narod doma, da mu lahko poveemo, zakaj se bori in umira. Že več kot eno leto se nam obeta da bo bolje v jugoslovanski vladi, da se bo spremenila itd. Na to ameriški Slovenci danes ne damo nič več. Mi sumimo, da se nalašč zavlačuje izjava o združenju Sloveniji in federativni Jugoslaviji, da bo preje vojne konice, potani se bo pa reklo Slovencev, kakor je rekel Pašič Trumbiču, ko je leta 1918 kahal Jugoslov. Nar. Sveta skrival v žepu pet mesecev: "Tu imate telegram, pa je prepozno!" Če se doma širi res komunizem, dolžim jaz samo to neokretno in nejugoslovansko zadržanje jugoslovanske vlade v Londonu. Samo na lepe besede slovenskega zastopnika v vladi v Londonu, narod doma očividno ne da nič več. Zato gre in mora iti prisiljen svoja pota. Za me je to jasno in jasno tudi za ameriške Slovence. Vsi vemo, da bi bilo slovensko vprašanje popolnoma varno, ko bi se jugoslovanska vlada, plačana tudi 75 odst. s slovenskimi žulji, čutila tudi slovensko vlado. In ker se ne, potem pa demonstracije.

Mi ameriški Slovenci vemo, da je jugoslovanski ambasador Fotič najspretnejši diplomat, kar jih ima danes Jugoslavija v zamejstvu. Zato upamo, da bo tudi slovenski ambasador, ne kakor je pisal Srbebrhan, da je samo srbski, in se bo zavezal z vso energijo in z vsemi svojimi lepimi zmožnostmi diplomata tudi za slovenske zahteve tako, da bomo to videli in tudi čutili, pa bo na vsakem

(Nadaljevanje na 3. str.)

Studenec Blagoslova!

300 SVETIH MAŠ LETNO, za žive in mrtve 2ane Mašne Zveze. Članarina 20 vsako osebo žive ali umrle 25c. (Nikdar ni potreba obnoviti.) Upišite Vaše slove vojske.

DRUŠTA SV. PETRA KLAVERJA za afrikanke mlajšne
Department G
3624 W. Pine Blvd., St. Louis, Mo.

Naši naročniki in čitatelji

Rojak J. S. iz države Ohio nam piše: — Priloženo vam pošiljam M. O. v znesku \$12.—, od katerih si odračunajte stari dolg na naročnino iz leta 1938, katere valovi denarja nisem mogel doslej poravnati, zakar mi oprostite. Kar ostane od zgorajnjega zneska od starega dolga, pa mi prosim zaščititi list na novo pošiljati, ker ga zelo nujno potrebujem, posebno v tem vojnem času, ker me svetovne novice tako zanimajo. . .

Rojak F. B. iz države W. Va. nam piše: — Služajno mi je prišel eden izvod Glas Naroda v roke, ko sem ga prečital se mi je tako dopadel, da vam takoj pošiljam znesek \$3.—, ter prosim, da mi ga takoj zaščitite pošiljati.

Rojak J. D. iz Pennsylvanije piše: — Prišlagam M. O. v znesku \$6.— za celoletno naročnino na priljubljen list Glas Naroda, brez katerega bi prav gotovo ne mogel biti posebno v teh časih. Obenem Vas prosim, da mi oprostite, ker sem spregledal, da mi je bila naročnina potekla na 20. nov. 1942.

Rojak L. S. iz Misourija poroča: — Prišlagam vam pošiljam znesek \$6.40, za skoraj \$6.— kot novo naročnino na cen. list Glas Naroda, ter za 40 centov, pa mi blagovolite poslati senčevid, ali Atlas, kateri mora biti zelo zanimiv, iz dejstva, ker kakor stiliim ga

Je že več rojakov naročilo. Prosim zaščitite mi list takoj pošiljati.

Frank Boštjančič iz Glasport, Pa., nam tudi voži prav veselo praznike in srečno Novo leto, ter pošilja naročnino, da si zagotovi čitavje lista za prihodnje leto.

Zanimiv dopis ozir. pismo je postal rojak Matheus Drew iz Ladysmith, B. C., ki piše, da oba z ženo bereta dopise v Glasu Naroda in posebno, da se Mrs. Drew strinja s planjanjem v koloni Razglednik. Pravi, da se ji zdi, kakor bi pisateljice kolone osebno poznala. Doda še, da je tako vneto zagovarja pravilno stvar v pogledu našega Primorja. Obavda pošilja uredništvu, upravi in vsem pri listu najbližje pozdrave, ter voščila vsem skupaj prav vesele praznike in srečno Novo leto.

Še več drugih naših naročnikov novih in starih se je oglasilo z naročnami in pozdravi ter voščili k praznikom. Za njihovo naklonjenost se jim prav lepo zahvalimo in upamo, da bomo v Novem letu vseni vstrastreno ustrezali v kolikor se pisanja v listu izide — najbolj za želimo, da bi mogli v tem bližnjem letu se Novem letu prisestiti lepega dne tisto tako takto pričkavano novico, da je nastopil zopet mir na svetu in se je nehala strašno preganjanje in mučenje našega naroda v Sloveniji.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

Kongres je za nami.

VI.

Prvič sem imela na kongresu priliko osebno spoznati Etbin Kristana, o katerem sem slišala še kot otrok in pozneje v Ameriki sem se tudi seznanila z njegovimi deli. Nekatere Kristanove pesmi, tako sem doznala zdaj, so močan izraz njegovega idealizma, katerega ne omaja noben vihar, ki pridivja nad človeštvo — ni čudno, da so se dale tako lepo deklamirali!

Da, Kristan veruje v človeka in je prepričan, da bo zmagovalo dobro nad krivičnim in slabim. Ta globoka vera ga dela čilega in po duhu mladostnega vzklihu njegovim visokim letom. Poleg tega ima Etbin Kristan skušnje, ki si jih je pridobil v dolgih letih borbe za delovno ljudstvo in njegove pravice. Upati je, da mu bo mogoče te izkušnje s pridom uporabiti za korist slovenskega naroda.

Mnogi so izrazili mnenje, da je bilo na mestu, da je bil Kristan imenovan in izvoljen za predsednika Narodnega odbora, toda, so dejali, ko bi bil vsaj deset let mlajši! Zopet drugi so smatrali, da je bila izbira najboljše, dočim so nekateri bili mnenja, da bi bil moral sedanjí narodni odbor za rešitev domovine biti sestavljen iz novih in mlajših ljudi, ki niso imeli nobenega oprarka z reševanjem domovine tekom zadnje vojne.

Marsikomu se je zdelo, da bi moral biti v ospredju naše akcije za domovino L. Adamc, katerega pozna Amerika in ga poznajo tudi zaveznički, toda Adamc je že naprej povedal, da nima časa in tako je zbornica slovenskega naroda v Ameriki podala odgovornost predsedništva Kristanu, ki je dejal, da se bo posvetil temu delu z vso svojo dušo in storil vse kar bo v njegovi moči, da bomo dosegli zmago, ki bo zmaga tudi za naš narod.

Drugo važno mesto v Narodnem odboru je bilo poverjeno duhovniku — Rev. K. Zakrajšek, ki je bil tudi aktiven v zadnji svetovni vojni za vzpostavitev kraljevine Jugoslavije. Tudi o tem moza, ki je zdaj tajnik Narodnega odbora, sem že veliko slišala, srečala pa sem ga na tem kongresu tudi prvič in sicer je bil tudi on v istem referatnem odboru, kot sem bila jaz. Njegov nastop je nastop inteligenta, ki je dobro informiran in podkovan v mnogih stvareh izven duhovniške službe. Beseda mu teče gladko in človek bi ga skoro raje poslušal, nego recimo debatiral z njim o kaki točki. To lastnost bo lahko z veliko koristjo uporabil v prid naše skupne stvari. Sicer je dejal smehoma, da ne moremo napredni pričakovati, da ga spreobrnemo ali kaj takega in mi smo rekli, da ne bomo niti poiskovali, toda novi tajnik pa more vsekakor pričakovati, da bomo v svojem mnenju in v svojih komentarjih o delovanju novega Narodnega odbora odkriti napram vsem, ki so v odboru, ter se ne bomo obotavljali, če bo treba povedati kako trpko, saj smatramo, da so novoizvoljeni odborniki in odbornice postavljeni na svoja

mesta zato, da vodijo vso stvar po želji naroda.

Kar se tiče širšega odbora, naj omenim le to, da bo nemara končno odvisno največ od tega odbora, če bo mogla akcija naprej po svoji začrtani poti. Teh štirideset stebričev, ki jih je zbornica postavila širom dežele, da podpirajo glavni odbor v njegovem delu s tem, da organizirajo in vodijo lokalno delo, ki nam bo zagotovilo finance, katere nam bodo potrebne, ter držijo pri življenju zanimanje za stvar, bi bili morali vse skrbneje izbrati. Med nami imamo mnogo aktivnih društvenih in drugih javnih delavcev, ki sicer malokdaj pridejo v javnost s svojimi imeni, pa so zmožni veliko storiti v svojem okolju, kadar se za nekaj zavzamejo. Iz tega razloga bi bila morala zbornica sama imenovati in involiti ljudi v ta odbor — delegacija je najbolj vedela, kdo je v kakem kraju najbolj sposoben in primeren, da je imenovan v tak odbor, kjer je treba delati in ne samo čast nositi.

Sicer pa je bila storjena neodpušljiva napaka, da se je glavni odbor volilo ozir. imenovalo šele čisto na koncu kongresa, ko se je vsem že mudilo na vlake, ki večerji, itd. Aktualno so mnogi že zapustili dvorano, ko se je glasovalo za odborne kandidata. Prej se je trtilo dragoceni čas z govori, ki bi bili lahko skrajšani na polovico brez vsake škode, ali pa bi bili podani potem, ko bi bilo najvažnejše delo kongresa opravljeno.

Slikanje je tudi vzelo precej časa in če bo naše skupno prizadevanje doletela kak nemila usoda, nam tiste slike ne bodo delale posebne časti v zgodovini — bolj se nam je mudilo s slikanjem nego s tem, da izvolimo zbranih misli Narodni odbor, ki bo res sorazmerno zastopal naš življenj v Ameriki.

Sicer so naši kulturni delavci v Clevelandu poskrbeli, da so delegaciji podali sliko tužne domovine v predstavi in pesmi, kar je oboje močno vplivalo na navzoče, da so hoteli za vsako ceno složno nastopiti, dobro se zavedajoč, da v slogi je moč.

Moč sloge pa prihaja potom izkristaliziranja pojmov in teh na kongresu prav gotovo nismo čistili ali reševali — vse je bilo bolj idealistično, zato pa bo resno delo prišlo na vrsto šele zdaj . . . kakor pride po lepi poroki na vrsto življenje polno križev in težav, ki jih praznično razpoloženje poročnega dne ni predvidevalo.

(Dalje prihodnjič.)

ZNIZANA CENA za koračnico

SOLDIERS ON PARADE

Ker želi, da se film bolj razširi za

PIANO HARMONIKO prirejema

koračnica

"MLADI VOJAKI"

je Mr. Jerry W. Koprivsek uredil z založnikom, da rojaki lahko dobe skladbo po znizani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovene Publishing Co.
216 West 18th St., New York

(3x)

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopisi so nam vedno dobrodošli, ker znanjajo vse naše čitatelje in se z njimi naši rojaki tako rekoč med seboj pogovarjajo.

K BOŽIČNICI SLOVENSKE ŠOLE V BROOKLYNU

P. B.

Tudi jaz sem bil navzoč na preteklo nedeljo, ko so otroci slovenske šole v Slov. domu v Brooklynu, podajali svoj božični program. Med odmorom sem se spustil s tremi majhnimi dečkami na stoli pred menoj v pogovor. Bile so slovenske starišve, pa razen par besed ni so razumele ničesar. Zgovorne so pa bile, da kaj. Na vprašanje, zakaj ne hodijo v slovensko šolo so povedale:

Prva: "Mama me ne pusti."

Druga: "Mama me sili, pa nočem iti."

Tretja: "Mama me sili in rada bi šla, pa ne grem, ker tudi te dve ne hodita."

Prvi sem rekel: "Prosi mamo in premisli se bo."

Odgovor: "Ne bo se premislila in tudi prosila ne bom."

Drugi pravim: "Vidiš, kako ti otroci lepo znajo, ubogaj mamo in začni hoditi."

Odgovor: "Nič me ne veseli in šla ne bom."

Tretji prigovarjam: "Ti začni hoditi, pa boš kmalu se oni dve za seboj potegnili."

Odgovor: "Jaz pa že ne bom začela. Jaz sem najmanjša in bom počakala, da bosta oni dve prvi šli."

In še več takoga smo se pogovarjali. Ko je pa prišel Miklavž in so bili otroci poklicani na oder, sem mahoma izgubil svojo družbo, ker so vse tri moje tovarišice odbrzele k Miklavžu po svoj "present."

Ostal sem sam in družbo mi je delala misel, ki jo bom zdaj na tem mestu zapisal.

Da bi ne bil že od prej dobro vedel, kako je s "slovenskimi šolami" v Ameriki, zdaj bi se mi moralo na stečaj odpreti spoznanje. Z eno besedo: Težave so. Včasih bridke težave. Težko je otroke dobiti, še težje jih je obdržati. Otroci — in pogosto tudi njegovi stariši — hočejo vedeti, kaj pa koristi. Zdruga besedo: kaj pa da slovenska šola? Ali je slovenska šola v kakem pomenu Miklavž? Ali kaj prinese? In

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

met doseže. In dokler pamet in srece ne prideta skupaj in si rok ne podata, se ne bosta zavzela za kako resno zadevo. Pamet sama je vse preveč koristolovska in srece samo zase je preveč od vetra odvisna. Zato je s slovenskimi šolami v Ameriki težava in bo ostala kljub poskusom Miklavževih priprege, pa naj se zavije Miklavž v "fake face" (tako so dejale o njem moje tri prijateljice) Svetega Antona ali pa naj nam govori iz iskrene gorečnosti nepotvojenega obraza ga. Anna Krasna.

O, kolikokrat sem bil že sam v položaju, kot je bila preteklo nedeljo ob začetku programa gospa Anna Krasna, ki je skušala na jasn način podati pomen slovenske šole. Vse, kar je rekla, je bilo lepo, iskreno, prepričljivo. Vsekakor pa v prvi vrsti zanjo samo in ne katere izmed nas. Za tiste, ki smo popuili kolikor mogoče malo korenin iz rodne zemlje — drugi so ostali, kjer so bili poprej, in bodo ostali, kjer so bili doslej. Svojih otrok ne bodo poslali v slovensko šolo, še tisti večer so z njimi spet angleško govorili v dvorani in pozneje doma, program so gledali z zanimanjem, toda dosti več slovenska šola v njih očeh nima pomena.

Sicer je gospa Krasna skušala biti tudi Miklavž. Ne v svojem imenu, v imenu slovenske šole. Miklavža je zares spravila na oder kot zadnjo točko na programu in je bila vzrok, da sem bil ob lučkah družbo v dvorani. (Nezavedno mi je potem za par minut skušala nadomestiti gospa Furlanova, pa je seveda ni mogla.) Pa že med svojim govorom je skušala biti gospa Krasna Miklavž. Povedala je, da Amerika sama spoznava: Ni prav, če delam na to, da moji priseljenci čim prej pozabijo, odkod so prišli. Ni prav, če ne pospešujem znanja jezika, ki so jih moji priseljenec prinesli s seboj. Če prej tega nisem spoznala, zdaj v vojni se tudi meni odpirajo oči. Slovenske šole, naj bo samo ta primer na tem mestu, bi morale biti tudi moja zadeva.

Torej bi utegnili biti slovenske šole vendarle ne samo fletna in bojažljiva za slovensko srce, ampak tudi do neke meje koristna. Nekaj koristnega utegne prinesiti, morda se končno izkaže, da je slovenska šola — Miklavž.

Hm. Preden kaj takega se že v srece, je treba velikih ovinkov. In še večjih, preden to pa

KAJ JE Z NOVAKOVIM BESEDNJAKOM.

Ze nekaj mesecev ni bilo nobenega poročila o Novakovem besednjaku v naši javnosti. Zato se ni čuditi, če je več kakor dvesto delegatov in delegatkin na kongresu v Clevelandu vprašalo Zvonka Novaka: "Kaj je s tvojim besednjakom? Kdaj vendar že izide ta prepotrebna knjiga?"

Ker smo že več kakor sedem mesecev čakali odgovor od jugoslovanske vlade, do katere smo se bili po dobrohotnem mnenju ministra Snoja obrnili za podporo v obliki primernega vnprej plačnega naročila, nismo vedeli pri čem smo.

Sele na našem narodnem kongresu v Clevelandu, je minister Snoj povedal mojemu možu, da ni v blagajni jugoslovanske vlade denarja za kaj takega. Tako vemo sedaj, da se več ne moremo zanašati na pomoč iz Londona. Toda na kongresu se je med delegacijo pokazalo tolikšno zanimanje za knjigo, da bi bila zares velika škoda, če bi ne mogla priti na trg in ostati med naše ljudi, pa smo sklenili še enkrat poskusiti svoje sreče z dvomesečno kampanjo, da pojdemo morda vsaj 70 naših ljudi, ki bi bili pripravljeni vložiti v izdaje te koristne in splošno zaželjene knjige vsak po \$100. S tem in pa že nabranim denarjem, ki je naložen na hranilno vlogo v banki, bi šel rokopiš Novakovega besednjaka v obsegu 850 strani lahko v tisk.

Kdor zmore in hoče pomagati, naj se nemudoma priključi na spodnji naslov. Nekaj se jih je že priključilo Zvonku Novaku na kongresu.

Ko knjiga izide, ji bo cena \$5.00. Do 1. marca 1943 pa še vedno velja določena cena — po \$3.61 izvod. Kdor si hoče prihraniti \$1.39, naj si naroči besednjak že pred zgoraj določenim rokom.

Če bi ne bil naš cilj dosežen, bomo vrnili ves denar — vnaprej plačana naročila, prostovoljne prispevke in vse morebitne vloške. Od dobre volje naših ljudi je odvisni zdanje Novakovega besednjaka, ki si ga tako želi toliko rojakov in rojakinj širom po tej veliki deželi.

Želeč vsem ameriškim Slovincem veselo božične praznike in srečno Novo leto, ostajam s toplimi pozdravi

Mrs. Agnes Novak,
2506 E. Clark St.
Chicago, Ill.

POLOŽAJ V JUGOSLAVIJI.

JIC). — Pavelić in Nedić govorita, kakor jima Nemci narekujejo. Čuli smo zadnje dni dolgo vsto govorov Pavelića, Nedića, Markovića, Šolca, Tasa, Dinika in drugih, manj važnih Hitlerjevih pomagačev. Kar so govorili, bi bili mogli reči tudi francoski fašisti v Vichyju.

Našemu narodu govore, da zato strada, ker raje poslušamo londonske Žide nego Nemce, ki so njihovi prijatelji. Nedić v svojem zadnjem govoru trdi, da so Angleži smrtni sovražniki vseh Slovanov. Vse to kljub temu, da vsakdo ve, da Angleži Jugoslaviji niso nikdar storili nobenega zla, dočim so Nemci našo zemljo poteptali dvakrat v teku 25 let.

Po prvi svetovni vojni sta se Anglija in Amerika potegnili za zedinjenje Jugoslovanov, do čim je Hitler napisal knjigo, v kateri trdi, da je vse Slované treba iztrebiti, ker so rasa nižje vrste. Nedić sporoča "gospodi iz Londona" da se bo morala po vojni zagovarjati pred svojim narodom. Naj pomisli na to, kar popolnoma pozablja, namreč da bo on prvi, ki se bo zagovarjal.

Tudi v Zagrebu so razmere nezanesljive in položaj tako nevaren obstoječemu režimu, da so oblasti uvedle dolgo vrsto varnostnih ukrepov. V mestu je zdaj nastanjenih približno 10.000 nemških vojakov. Nemški poveljnik si je vzel vilo na Zrinjevcu, a njegovi častniki so zasedli ves hotel Palace.

Tudi v Zagrebu stane kilogram mesa 500 kun, kilogram moka 140 kun, puran pa od 700 do 1.200 kun.

MOJE MISLI PO KONGRESU

(Nadaljevanje z 2. str.)

našem zborovanju dobil ne več "boooo" temveč navdušeni "Živio!" Naš je tisti, ki dela za nas.

Ko bi bil to erbski kongres, kaj vse bi se storilo od strani vlade v Londonu in od strani ambasade v Washingtonu zanj. To vsi vemo in to smo tudi zelo bridko čutili na kongresu.

Predsednik Roosevelt je rekel na konferenci, ki jo je imel v Beli hiši skupaj s Churchillom, kraljem Petrom, Cordellom Hullom in g. Nincičem odločno: "Vlada Združenih držav se pravi nič ne zanima za kako Veliko Srbijo, tudi ne za Veliko Hrvaško, temveč za veliko in močno Jugoslavijo!"

Za nas ameriške državljane slovenskega rodu so te besede našega predsednika program slovenskega naroda, ker vemo, da je ravno to, kar narod doma hoče.

Dokler pa bo obstojala situ-

Med vsemi največje darilo

Letos, ko je polovico hiš po svetu stresel vojni potres, ne more biti večje darilo kot ono, ki služi tako deželi kot vam.

Darilo, ki vam prinese varnost za vas, za vašo družino, za vaš dom. In ne samo letos, temveč za mnoga bodoča leta.

To je darilo, ki ga jamči mogočna sila in bogastvo Amerike. Darilo, ki jamči svobodo pred strahom... svobodo pred pomanjkanjem... svobodo govora... in svobodo vere, ki je vam po godu.

To je darilo, ki raste v veljavi z vsakim letom. To je Vojni bond Združenih držav, največje med vsemi darili.

TO LETO DARUJTE
WAR BONDS in
BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

cija v jugoslovanski vladi, katršna je danes, bo pa vsak njen zastopnik dobil pri vseh slovenskih zborovanjih samo "boooo" in sicer vedno glasnejši.

SIMFONIČNI KONCERT.

Na WPA simfoničnem koncertu v Carnegie Hall v New Yorku bo v nedeljo 27. dec. nastopila vodilna sopranistinja Metropolitan Opere, Bruna Castagna, ki bo pela tri arije iz opere Carmen.

Islandski ribič

ROMAN — Spisal PIERRE LOTI

34

Po letu sta hodila zgodaj spat, da ni bilo treba žgati luč. Kadar je bilo zunaj lepo, sta sedela nekaj časa na kleniti klopi pred hišo ter gledali ljudi, ki so hodili po poti nad njima.

Potem je legla stara Ivonna na svoje ležišče za leseno pregrajo — in Marjetica na svojo lepo gosposko posteljo. Zaspala je dovolj hitro, ker je čez dan mnogo hodila. Mislila je na povratek Islandcev, toda mirno in odločno, brez prevelikega razburjenja.

Toda nekega dne, ko je čula v Paimpolu, da se je "Marija" ravnokar vrnila, se je je polastila mrzlična vznemirjenost. Vse njeno mirno pričakovanje jo je hipoma zapustilo. Končala je v naglici delo ter se odpravila proti domu prej nego navadno, nevede prav, zakaj — in ko je hitela po poti, je spoznala od daleč Jana; šel ji je nasproti.

Noge so se ji pošibile, da se je skoro zgrudila. Bil je že čisto blizu, komaj kakih dvajset korakov pred seboj je razločevala njegovo ponosno postavo in kodraste lase pod ribiško čepico. To je prišlo res tako nepričakovano, da se je resnično ustrašila in bi bila skoro izgubila ravnotežje. O, ko bi morda zapazil njeno razburjenost! Umrla bi od strahu. In potem se ji je tudi zdelo, da je razmršena in videti utrujena, ker je tako hitela z delom. Dala bi bila ne vem kaj, da se je mogla skriti med bodiče ali izginiti v kako podzemeljsko luknjo. Sicer je bilo videti, kakor bi se je hotel tudi on ogniti. Toda bilo je že prepozno: srečala sta se na ozki stezi.

Da ne bi zadel ob njo, je skočil na rob poti, kakor splašen konj ter se skrivaj plaho ozrl vanjo.

Tudi ona je dvignila za pol sekunde oči proti njemu ter ga nehote pogledala prosto, v strahu. In ko sta se tako za trenutek srečala njuna pogleda, so se njegove sive punčice raztegnile, v njih se je posvetilo nekako kakor velika, jasna misel, po obrazu pa je zardel vse tja do sene, vse tja do svetlih kodrov. Privzdignil je čepico ter pozdravil:

"Dober dan, gospodična Marjetica!"

"Dober dan, gospod Jan," mu je odgovorila ona.

In to je bilo vse; že je bil odšel dalje. Nadaljevala je svojo pot. Trepetala je še po vsem telesu, toda čim se je Jan oddaljeval, je čutila, kako se ji začenja kri polagoma pravilno pretakati in kako se ji vračajo moči.

Ko je prišla domov, je sedela babica v kotu ter si tiščala glavo z rokama. Jokala je in se smejala, vse obenem, kakor majhni otroci. Bila je vsa razmršena, še tisto malo las, kar jih je imela, ji je zlezlo izpod traku kakor šop osivelega prediva.

"Ah, Marjetica! — Mladega Gaosa sem srečala tam pri Ploukerzenu, ko sem se vračala domov z drvmi, — govorila sva o Silvestru, lahko si misliš. Prišli so danes zjutraj z Islanda, in že popolnoma me je prišel obiskat, pa me ni bilo doma. Ubogi dečko, tudi njemu so stopile solze v oči. Spremlil me je do vrat, Marjetica, moje zlato, ter mi nesel butarico."

Počula je stoji in sree se ji je stiskalo. Tako je bil torej pri kraju ta Janov obisk, na katerega je toliko računala, pri katerem mu je hotela toliko povedati. Pri kraju za vselej. Bilo je končano.

Tedaj se ji je zazdela kočica še bolj zapuščenca, uboštvo še bolj kruto, svet še bolj prazen — in povesila je glavo in umrla bi bila od žalosti.

Počasi, na tiho, je prišla zima, kakor bi se polagoma spuščal na zemljo mrtvaški prst. Sivi, oblačni dnevi so potekali leno drug za drugim, ali Jana ni bilo več, in Marjetica in Ivonna sta živeli sami, zapuščeni.

Z mrazom je postalo tudi njeno življenje težje in dražje. In potem so bile tudi s staro Ivono vedno večje težave. Njena uboga glava se je začela mešati, postajala je sitna, godrnjalna je ter se je jezila brez vzroka. Eden ali dvakrat na teden jo je redno prijemala ta slabost, kakor razvajene otroke.

Uboga starka! V svojih dobrih dnevih, ko je bilo zopet za nekaj trenutkov svetlo in jasno v njeni glavi, je bila še vedno tako dobra in ljubezniva, da je Marjetica ni nehala ljubiti in spoštovati. Vseeno življenje je bilo samo dobrot, sedaj pa, ko se je bližal konec, se je vzbudila vsa zlobnost, ki je spala na dnu njenega bitja, vse grde, umazane besede, katerih ni hotela in ni mogla govoriti v življenju, so ji prihajale sedaj na jezik. Kaka kruta skrivnost tiči v tem počasnem umiranju duše!

Začela je tudi popevati, in to je bilo še huje poslušati nego izbruh njene jeze. Pela je pa vse vprek, kar ji je prišlo na um, naj si še bodo mašne molitve ali pa umazani kupleti, katere je čula pred davnim časom, ko so jih prepevali mornarji v pristanišču. Tudi "pesem o paimpolskih dekletih" je znala, ali pa je zibela svojo staro glavo udarjala z nogo takt ter pela:

Moj mož je odšel na Island,
odšel je na lov na daljni Island!
Pustil me je same brez novcev doma,
A kaj — tra-la trala, la la ...
Denar že dobim! — denar že dobim!

Potem je ponehala hipno, kakor bi odrezal, ter široko odprla oči, ki so gledale mrtvo v daljavo — umirajoč plamen, ki se enkrat vzplapolal, predno ugasne. In potem je sklonila glavo ter ostala dolgo nepremično na mestu; spodnja čeljust se ji je obesila navzdol kakor mrtvecu.

Tudi snazna ni bila več in to je bila nova težava, na katero je Marjetica piti računala ni.

Nekega dne se kar naenkrat ni mogla več spomniti svojega vnuka.

"Silvester! Silvester!" je ponavljala zamišljeno, kakor bi se hotela spomniti, kdo more to biti. "Ah, Marjetica, kaj veš! Ko sem bila mlada, sem imela toliko sinov in hčera, hčera in sinov, da sedaj v resnici ..."

In zamahnila je s svojimi ubogimi, nagubanimi rokami skoro brezskrbno po zraku, kakor bi je to ne brigalo dalje.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

IVAN CANKAR:

MINISTRANT

Pri nas doma ni bilo pobožnejšva ne tistega mrkega, trdega, židovskega, ki ne trosi v udano srce ljubezni božje, tem več vtepa s palico božji strah. Bili smo globoko verni, ne samo v meri, v nas vseh je ostal ter ostane pač do konca dni skrit oltar, pred katerim darujemo čiste misli ob veselih in žalostnih urah. Še pozno, ko me je bila že vsega opredela tuja učenost, ko se mi je bilo srce že vse razbolelo od soparnega spoznanja, se je mnogokdaj zganilo v srcu, kakor neizrekljivo slaček in gorek spomin, kakor tiha otroška molitev.

Med vsemi otroci najmanj pobožni in najmanj brzdan so ministranti. Domača jim je cerkev, vsakdanja jim je mašna ceremonija, tako da jih pretesna bližina oltarja ne posvečuje, temveč pohižuje. Poskušali smo vino, za kolih namenjeno, jedli smo hostije, res, da hostije še niso bile posvečene in še ni bilo v njih telesa Kristusovega, ali tega nismo vedeli in vendar nihče ni občutil greha. Bali smo se mežnarja, ne Boga. Podili smo se po temnem, prostranem podstrešju ter lovili zaspale netopirje; potrkavali smo ob petkih lepo ubrano na vse tri zvonove, da so se ljudje po Vrhniški čudoma spogledavali. Če se nam je zazdelo, smo na slepo vero pozvonili z velikim zvonom, kakor oznanja obhajilo bolniku; stare ženske so drobile proti cerkvi, šepavi mežnar je lomastil v zvoni ter spotoma gromadil predne kletve. V vsem takem počitju je bilo samo čisto veselje, greha nič. Katekizem, ki smo se ga učili v šoli, je imel komaj toliko veljave in spoštovanja kot abecednik. V srehi nam je bil napisan vse drug in drugačen katekizem: bil je svet in strog. Tam so bili sami neodpušljivi in vnebovpijoči grehi, taki grehi, ki jih ni poznal šolski katekizem. Ne bil bi nikakšen greh, če bi oklestil do zadnje mladike ves Majerjev vrt, ali bi v vnebovpijoč greh, če bi zatožil tovariša, da je klestil. Fantje imajo svojo posebno pravico in postavbo, nikjer priučeno, od nikogar ukazano. Mislili, da jo je bil ustanovil za človeško dušo sam Bog in da so jo šele kasneje, v ponužanih časih, izkvarili čemerni pisarmarji in farizeji.

Posebna je bila naša vera. Nikjer priučena, od nikogar ukazana; čisto ponedvedoma je bila od vsega začetka samovoljno vzklikla v srcu ter ga je vsega prepojila. Ne da se razložiti z besedo te resnične vere, ker vsaka vera je nedopovedljiva. Je brez glasu in brez telesa kakor luč in kakor ljubezen. Pri stari materi sem bral evangelij o trpljenju Kristusovem, prav nič občudovanja in nič plevnosti in nič hvaležnosti ni. Spreletel me je strah, udarilo me je trdo na srce, da sem neveren, nevreden, zavržen od začetka in na vekomaj. Samo še troje jih je bilo pred menoj; vstati sem hotel, nisem mogel. Ko sem odprl usta, se mi je zazdelo v bolni grozi, da se pačim v obraz Bogu samemu. Hostija se je prišla zob in neba, trgal sem jo s suhim jezikom, da bi jo spravil v grlo, ki je bilo tesno, kakor zaklenjeno. In ves čas sem molil v splašanih mislih: "O, Gospod — o, Gospod ..." in ves čas mi je ležala gora na duši: "Storil si božji rop, zavržen si!" — ko sem šel iz cerkve, sem se smejal in sem klafil jabolka ob cesti. "Saj je vseeno — zavržen si!" Tisti večer se je zgodilo prikratk, da sem pomislil, kako bi kar nahitro končal to življenje, ki je sojeno in obsojeno. Nevesel mi je spomin na prvo obhajilo; nevesel na zadnje. Pri spovedi sem bil, duhovnik mi je dal odvezo, še roko sem mu poljubil. "Da se mu le uga-la ni, le ne užgala od tega Judezevega poljuba!" Zlagal sem se mu bil, zatajil sem mu bil svoj greh, edini greh, ki me je bil takrat do kraja oskrnil, omrežil me je vsega kakor gnusen pajek. Šel sem od spovednice daleč stran, v temno zatišje ob krstnem kamnu blizu vrta. Tam molitvo očitni grešniki, ki niso vredni, da bi klečali pred oltarjem. Pred oltarjem, razsvetljenim od nebeske glorijske, so dobivali v dar to Kristovo moji tovariši. Kristus sam je šel mimo v svo-

sem občutil ob podobi trpečega Boga. Vsa globlja in čistejša je bila moja vera; iz vsega srca rad sem imel Krista, brez strahu in bolečine bi se bil dal bičati namesto njega.

Stregel sem za ministranta ob polnočnici. Mraz je škripal in grizel do mozga. Vse, kar se je godilo tisto noč, mi je daljno, so motne sanje. Domač sem bil v cerkvi, kakor na peči, kakor pod mostom. Tedaj pa se je mahoma vse spremenilo, odprla so se na stežaj vrata nebeska. Ne od kora, iz daljnogalnih krajev, iz samega paradiza so se glasile svete božične pesmi, omamljive dišave so se gale v dno trepetajoče duše cerkev se je bila razmeknila, razširila se do onkraj obzorja, do morja in čez; in vse je bila sama luč, da so me skelele oči in da mi je šlo na jok od radosti in sreče. Ko sem se vzdramil, sem bil v zakristiji, sedel sem na širokem stolu, držal sem v roki kos potice, gurke solze so me ščegetale po licih in zeblo me je.

Nevesel mi je spomin na prvo sveto obhajilo. Mnogokdaj in v mnogokaterih oblikah sem že pripovedoval o tistem strašnem jutru, ali zdi se mi, da sem vselej ponedvedoma in iz gole sramežljivosti zatajal resnico.

Napotil sem se navsezgodaj v šolo, iz šole v cerkev. Hodil sem brez misli in brez skrbi, kakor da bi šel v gozd po gobe. Tiste molitvice sem znal gladko, da sem jih blebetal tja vendar, zraven pa mislil na Majerjevo jabolko. Še pred oltarjem nisem se domislil da klečim pred Bogom. Z obena rokama sem držal veliko svečo; od sveče so drkale debele voščene kaplje in s temi kapljami sem risal bel križ na črni hrbet tovariša, ki je klečal pred menoj. Hudo mi je šlo na smeh, ker so se tovariši držali, kakor da bi imeli bonbone v ustih, po enega na vsaki strani. In pozelelo se mi je, da bi zažvižgal. Tedaj sem ngledal kaplana čisto blizu, spremenjenega, neznanega. Sveto svetlo je bil obraz povešal je oči, na ustnicah je bila tiha molitev. V desnici mrtvaško blede je držal hostijo, klanjal se je globoko in počasi od ust do ust.

Spreletel me je strah, udarilo me je trdo na srce, da sem neveren, nevreden, zavržen od začetka in na vekomaj. Samo še troje jih je bilo pred menoj; vstati sem hotel, nisem mogel. Ko sem odprl usta, se mi je zazdelo v bolni grozi, da se pačim v obraz Bogu samemu. Hostija se je prišla zob in neba, trgal sem jo s suhim jezikom, da bi jo spravil v grlo, ki je bilo tesno, kakor zaklenjeno. In ves čas sem molil v splašanih mislih: "O, Gospod — o, Gospod ..." in ves čas mi je ležala gora na duši: "Storil si božji rop, zavržen si!" — ko sem šel iz cerkve, sem se smejal in sem klafil jabolka ob cesti. "Saj je vseeno — zavržen si!" Tisti večer se je zgodilo prikratk, da sem pomislil, kako bi kar nahitro končal to življenje, ki je sojeno in obsojeno. Nevesel mi je spomin na prvo obhajilo; nevesel na zadnje. Pri spovedi sem bil, duhovnik mi je dal odvezo, še roko sem mu poljubil. "Da se mu le uga-la ni, le ne užgala od tega Judezevega poljuba!" Zlagal sem se mu bil, zatajil sem mu bil svoj greh, edini greh, ki me je bil takrat do kraja oskrnil, omrežil me je vsega kakor gnusen pajek. Šel sem od spovednice daleč stran, v temno zatišje ob krstnem kamnu blizu vrta. Tam molitvo očitni grešniki, ki niso vredni, da bi klečali pred oltarjem. Pred oltarjem, razsvetljenim od nebeske glorijske, so dobivali v dar to Kristovo moji tovariši. Kristus sam je šel mimo v svo-

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljani.

Poleg vprašanj, ki jih navadno soodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Združenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Združenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov. In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v HAMMONDOVEM NOvem Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta — abecedni seznam dežel, provinc — navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov — navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav — v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE — 45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE — Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih radovednost nima obzorja

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen rešiti marsikatera nesprotja in vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladne svetovnega znanja in podajajo razsežnost zemlje, prvine sončnega sistema, pokrajine in globočino oceanov in jezer, dolgotrajnih rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gor. Tu so odgovori na mnoga dapašnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

S E D A J

40 centov

PO POŠTI
V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

jem idecem plašču in me ni pogledal. Stopil sem na cesto in sem bil star.

PROF. DR. FURLAN ODGOVARJA PRIŠAŠEM OTONA HABSBURŠKEGA.

(JIC.) — Pismo Henry W. Laniera, ki je izšlo v "Herald Tribune" ugodno sodi o Habsburžanih in hvali 68 letno vladanje Franca Jožefa, češ da mu je uspelo držati "svoje vročeglave podanike v ravnovesju."

Napada tudi jugoslovanskega ministra Savo Kosanoviča, ker je dejal, da "narodi Srednje Evrope ne bi manj mrzili povratka Habsburžanov, kakor se danji nacifasistični režim."

Rojen sem bil v Avstriji in sem torej preizkusil sladkost življenja pod habsburškim žezlom. Spominjam se, da so Italijani, ki v Avstro-ogrski nikakor niso šteli med najbolj zatirane narode, imenovali Franca Jožefa "L'impicatore" (rabelj). To dobro izraža občutke vseh podjarmljenih narodov pod Avstrijo.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —

UNITED STATES
oziroma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

nama. Braneč habsburško monarhijo trdi, da sta Jugoslavija in Čehoslovaška umetna stvora, ter s tem zavaja v znato javno mnenje. V Avstriji je vladala 36 odstotna nemška manjšina nad 64 odstotki nemcev, povečini Slovanov. Na Madžarskem, kjer so bile statistike vedno "popravljene", prilog Madžarom — kar splošno priznava resni nčenjaki na vsem svetu — je gospodarilo 48 odstotkov Madžarov nad 52 odstotki Slovanov, Rumunov in drugih.

Splošno priznana je, da je bilo življenje Slovanov na Madžarskem izmed najstrašnejših v Evropi. Na Ogrskem je bil v navadi izrek "tot nem ember" (Slovak ni človeška bitje). Niso imeli niti šol, niti bili v katerikoli oziru priznani od družbe, a madžarski fevdalni gospodarji so jih iz-

korisčali na najstrašnejši način. Ko so se Čehi združili v Čehoslovaški republiko, se je življenje tega ljudstva preko noči takoj izpremenilo. Sam Masaryk je bil Slovák. Vsi tujerodni znanstveniki, ki so obiskali po prvi svetovni vojni Čehoslovaško in poznali strahotni položaj Slovanov pod madžarsko vladjo, so bili presenečeni nad napredkom na vseh poljih; v gospodarskem, socialnem in kulturnem pogledu.

Glede Jugoslavije je popolnoma neumestno govoriti o hrvaški manjšini, kajti gospodarili so Jugoslovanci, kar znači, da so bili Srbi, Hrvati in Slovenci vladajoče ljudstvo. Hrvati z dr. Mačekom, skupaj s Srbi in Slovenci, v ostrem in srđitem boju z osiškem.

Med vsemi novimi državami, ki so nastale po mirovni konferenci, je bila Jugoslavija morda najbolj homogenena. Njena enotnost se izraža danes v strašnem boju vsega naroda proti tlačiteljem. To je enota skovana v krvi. Jugoslovanci so nabrali iz vrst svojih 300 tisoč bojnikov, ki zdaj že leto in pol brez prenehanja udarjajo na Hitlerja in Mussolinija — ali ni smešno nazivati Jugoslavijo umeten stvar v trenutku, ko Oton Habsburški šele oblikuje v bodočnost en bataljon bojnikov za svoje apostolsko veličanstvo?